

Vergaderjaar 2016–2017

34 174

Ontslag en benoeming Minister en Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

Nr. 3

BRIEF VAN DE MINISTER-PRESIDENT, MINISTER VAN ALGEMENE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 november 2016

Op 20 maart 2015 stuurde ik u een brief betreffende de benoeming van de Minister en Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (Kamerstuk 34 174, nr. 2). In deze brief gaf ik aan dat de heer Van der Steur het beheer en de zeggenschap over een vennootschap onder firma in overleg met de landsadvocaat op afstand had geplaatst door onderbrenging in een besloten vennootschap die andere belangen van hem beheert en reeds op afstand was geplaatst. Dit alles overeenkomstig de hiervoor geldende regeling (Kamerstuk 28 754, nr. 1).

Hoewel de woordkeuze anders doet veronderstellen was ten tijde van het verzenden van de brief het proces van juridische afronding van de genoemde op afstand plaatsing wel in gang gezet maar nog niet voltooid. Dat komt vaker voor bij de benoeming van bewindspersonen want de te nemen juridische stappen voor het op afstand plaatsen van zakelijke belangen kunnen in meer complexe zaken het tempo van de beëdigingsprocedure vaak niet evenaren. In de toekomst zal in de brief aan de Kamer over benoeming van bewindspersonen duidelijk worden aangegeven of de gemaakte afspraken al daadwerkelijk zijn geëffectueerd.

Bij het realiseren van bovengenoemd voornemen is een probleem ontstaan. Deze realisering vergt wijziging van de zakelijke verhoudingen binnen de vennootschap onder firma. Een dergelijke wijziging kan uitsluitend worden doorgevoerd met instemming van alle vennoten. De heer Van der Steur en zijn vennoot hebben in de afgelopen anderhalf jaar geprobeerd tot overeenstemming te komen om de aangekondigde op afstand plaatsing in enigerlei vorm te effectueren. Daarbij zijn verschillende varianten verkend maar zonder resultaat. Het gevolg hiervan is dat de zakelijke verhoudingen binnen de vennootschap onder firma ongewijzigd zijn gebleven.

Ik moet concluderen dat helaas een situatie is ontstaan waarbij het voor de heer Van der Steur tot op heden onmogelijk lijkt – ondanks dat

betrokken partijen zich daarvoor zeer hebben ingespannen – om uitvoering te geven aan de bij zijn aantreden gemaakte afspraak.

De regeling ter beoordeling van financiële en zakelijke belangen van bewindspersonen (Kamerstuk 28 754, nr. 1) is er op gericht om iedere schijn te voorkomen dat een bewindspersoon niet in objectiviteit tot besluitvorming zou kunnen komen. Uitgangspunt in de brief is dat in het geval er in het gesprek tussen formateur c.q. Minister-President en de kandidaat-bewindspersoon mogelijk onverenigbare belangen worden geconstateerd het de verantwoordelijkheid is van de kandidaat-bewindspersoon om daar een adequate regeling voor te treffen. De formateur/Minister-President neemt daarvan op hoofdlijnen kennis en geeft slechts aan of de gekozen oplossing hem in het gegeven geval plausibel voorkomt. In de brief wordt duidelijk gesteld dat de beoordeling van financiële en zakelijke belangen tijdens het selectieproces van kandidaatbewindspersonen ook met het betreffende afwegingskader in de hand geen mechanische exercitie is. De formateur (of Minister-President bij tussentijdse benoemingen) zal in wijsheid om moeten gaan met concrete en unieke situaties die hij in het formatieproces tegenkomt. De oplossingsrichtingen die in het afwegingskader worden genoemd om het risico op (schijnbare) belangenverstremming weg te nemen zijn dan ook niet limitatief.

Geconstateerd moet worden dat de voorkeursoptie, te weten het juridisch op afstand plaatsen van zeggenschap en beheer van zakelijke belangen, in deze casus tot nu toe niet kon worden gerealiseerd. Van belang is dan op welke andere wijze aan de doelstelling van de regeling tegemoet gekomen kan worden. In geval van de betreffende vennootschap onder firma wordt het dagelijkse beheer uitgevoerd door de medevenoot. De heer Van der Steur heeft mij laten weten dat hij vanaf zijn aantreden een vertrouwenspersoon van hem en de medevenoot bereid heeft gevonden om de voor hem resterende beperkte rol in het dagelijks beheer over te nemen zonder last of ruggespraak met hem zelf. Daarmee heeft de heer Van der Steur zich binnen de juridische mogelijkheden feitelijk zo ver mogelijk verwijderd van enige invloed op het dagelijks beheer van de vennootschap onder firma. Gelet op de onveranderde juridische verhoudingen blijft hij evenwel wettelijk verplicht om sommige formele en fiscale stukken mede te ondertekenen.

Ten aanzien van de verhuur van een bedrijfspand en het beheer van een weiland zoals in het eerder genoemde Kamerstuk (Kamerstuk 34 174, nr. 2) vermeld, geldt dat de heer Van der Steur feitelijk, maar niet geformaliseerd, zijn zeggenschap heeft overgedragen aan een derde, niet zijnde een familielid, daar dit onderdeel vormt van de hiervoor beschreven kwestie.

Bij de beoordeling van deze situatie speelt bovendien een rol dat de betreffende vennootschap onder firma een antiquariaat is. Het is moeilijk voor te stellen dat het handelen van de heer Van der Steur als Minister vermengd kan raken met of beïnvloed kan worden door zijn zakelijk belang in deze vennootschap onder firma. Besluiten van de Minister van Veiligheid en Justitie of bredere discussies in het kader van het algemene regeringsbeleid in de ministerraad staan ver af van het functioneren van het antiquariaat. Mocht zich desondanks een kwestie voordoen waarbij een belangenconflict denkbaar is, dan heeft de heer Van der Steur aangegeven dat hij zich onmiddellijk zal onthouden van besluitvorming terzake en de deze zal overlaten aan een andere bewindspersoon. Datzelfde geldt ook voor zijn belang in het weiland en het bedrijfspand.

Alles afwegende (de inzet van de heer Van der Steur om zijn toezegging na te komen, de maatregel om toch zo ver mogelijk afstand te creëren van de dagelijkse gang van zaken, de aard van de vennootschap onder firma

en de afspraak over onthouding van besluitvorming indien nodig) ben ik van mening dat het in deze zeer specifieke omstandigheden acceptabel is dat de juridische op afstand plaatsing van dit deel van de zakelijke belangen van de heer Van der Steur niet zal worden gerealiseerd. De regeling ter beoordeling van financiële en zakelijke belangen van bewindspersonen laat de Minister-President bewust ruimte om gegeven de doelstelling van de regeling maatwerk toe te passen. Dat is naar mijn beoordeling in deze zaak niet alleen nodig maar ook verantwoord.

De Minister-President,
Minister van Algemene Zaken,
M. Rutte